

Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 over tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 over tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt en de daarbij horende bijlagen wordt bekrachtigd.

Brussel,

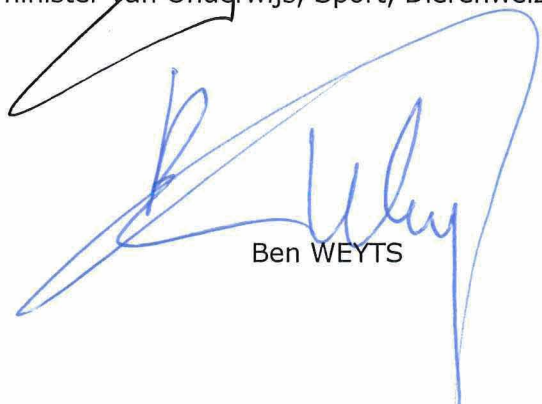
24-03-2023

De minister-president van de Vlaamse Regering,

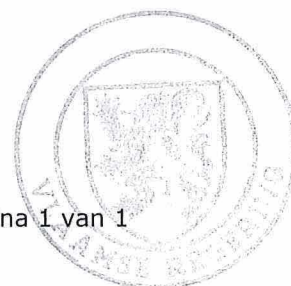

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 over tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting

1. Situering

Dit decreet bekrachtigt het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 over tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt.

Het decreet gaat in op de dag dat dit, nadat het is goedgekeurd door het parlement, wordt bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

2. Samenvatting

De voorbije maanden nam de Vlaamse Regering heel wat maatregelen om onze leerlingen maximaal onderwijs in de klas te laten genieten, zelfs onder de immense druk van de coronapandemie. Ondanks deze inspanningen blijft de vaststelling dat meer en meer leerlingen geen les op school kunnen krijgen, omdat scholen het steeds moeilijker hebben om geschikte leraren aan te trekken en te houden. Dit lerarentekort manifesteert zich al enkele jaren maar stelt zich nu nog pertinenter. Niet alleen onderwijs maar ook onze gehele arbeidsmarkt kampt met krapte. Onderwijs moet daarom nog meer dan ooit de concurrentie aangaan met tal van andere sectoren. Onze scholen moet daarom op korte en middellange termijn de nodige handvaten worden geboden om een concurrentiepositie te kunnen innemen.

In de conceptnota herwaardering lerarenambt, die de Vlaamse Regering op 3 december 2021 goedkeurde, zijn verschillende maatregelen op korte en middellange termijn opgenomen om hier een antwoord op te bieden. Een deel van de maatregelen op korte termijn werd reeds uitgewerkt in een decreet en in een besluit van de Vlaamse Regering. Beide dossiers zijn ondertussen definitief goedgekeurd: het decreet is bekrachtigd op 8 juli 2022 (decreet van 8 juli 2022 tot uitvoering van dringende maatregelen om het lerarenambt in het basis- en secundair onderwijs te herwaarderen) en het besluit is definitief goedgekeurd op 9 september 2022 (besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 tot uitvoering van dringende maatregelen om het lerarenambt in het basis- en secundair onderwijs te herwaarderen).

De conceptnota bevat echter nog meer maatregelen die moeten worden uitgewerkt en een van die maatregelen stelt dat er werk zal worden gemaakt van proeftuinen rond schoolorganisatie waarbij o.a. zal worden nagegaan of de schoolopdracht, de focus op de kerntaak, ..., de vlakke loopbaan kan doorbreken en er door een gericht en flexibeler HR beleid minder personeelsleden uitstromen en ziekteverzuim wordt teruggedrongen.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 dat via dit decreet voor bekrachtiging wordt voorgelegd, is deze maatregel betreffende de proeftuinen opgenomen.

Scholen van het basis- en secundair onderwijs krijgen via een aantal tijdelijke projecten de kans om oplossingen uit te werken en uit te proberen, om enerzijds het lerarentekort aan te pakken en anderzijds het beroep van leraar te herwaarderen via ingrepen op de schoolorganisatie en via een wervend en doeltreffend HR-beleid.

Deze tijdelijke projecten worden georganiseerd binnen de krijtlijnen van het zgn. proeftuinen decreet - het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs - waardoor projecten, waar nodig, aan de slag kunnen in een regelluw kader.

De Vlaamse Regering gaf haar eerste principiële goedkeuring op 22 april 2022 en haar definitieve goedkeuring op 15 juli 2022 aan het besluit van de Vlaamse Regering over de selectie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt waarin de procedure betreffende de oproep en selectie van de tijdelijke projecten is vastgelegd (zie VR PV 2022/37 – punt 0072). Dit besluit legt eveneens de doelstellingen en thema's vast, het maximum van dertig tijdelijke projecten, waarvan 15 in het basisonderwijs en 15 in het secundair onderwijs, evenals de periode van drie schooljaren – 2022-2023 tot en met 2024-2025 - gedurende welke de tijdelijke projecten zullen werken.

Voorliggend voorontwerp van besluit bevat de geselecteerde tijdelijke projecten en de doelstellingen waaraan ze zullen werken. Het legt de afwijkingen van de regelgeving vast waarvan die tijdelijke projecten gebruik kunnen maken en bepaalt de wijze waarop deze projecten zullen geëvalueerd worden.

De tijdelijke projecten zullen rond twee doelstellingen werken: het terugdringen van lerarentekort en het beroep van leraar herwaarderen.

Hiertoe zullen ze maatregelen uitproberen binnen de domeinen van de schoolorganisatie en het hr-beleid. Voor de realisatie van deze doelstellingen zoeken we via de tijdelijke projecten alvast een antwoord op de volgende knelpunten:

- het aantrekken van leraren, het terugdringen van de uitstroom van leraren en het terugdringen van het ziekteverzuim van leraren, en dit door het voeren van een doektreffend personeelsbeleid;
- het aantrekkelijk maken van de loopbaan van de leraar door bijsturingen aan de schoolorganisatie.

In totaal werden 41 projectvoorstellen ingediend binnen de daarvoor voorziene deadline van 15 juni 2022: 18 voor basisonderwijs en 23 voor secundair onderwijs.

De selectiecommissie beoordeelde alle projectvoorstellen tijdens drie vergaderingen (23 juni, 30 juni en 7 juli 2022).

Dit resulteerde in een gunstig advies voor twintig projectvoorstellen (tien in het basisonderwijs en tien in het secundair) en een ongunstig advies voor veertien voorstellen. Zeven voorstellen werden afgewezen omdat ze niet ontvankelijk waren omdat er geen protocol van de onderhandelingen in het lokaal onderhandelingscomité werd toegevoegd aan het aanvraagdossier.

Vijf aanvragers gaven n.a.v. bijkomende vragen en bemerkingen van de selectiecommissie aan dat ze hun aanvraag niet langer wensten in stand te houden.

Een aantal van de resterende ongunstig beoordeelde projectvoorstellen bevatten toch nog waardevolle initiatieven die een tweede kans verdienen. Hun maatregelen voldoen wel degelijk aan de vooropgestelde doelstellingen. De selectiecommissie wees deze projecten af, omdat ze bijkomende middelen vroegen of omdat er niet tijdig een protocol van onderhandelingen in het lokaal onderhandelingscomité aan het dossier werd toegevoegd. Aan de projecten met budgettaire impact werd dan ook de vraag gesteld om de maatregelen met budgettaire impact te laten vallen of aan te passen. Daarnaast werd ook aan de projecten zonder protocol gevraagd om hun projectvoorstel in het lokaal onderhandelingscomité te bespreken en het protocol te bezorgen. Daar zijn uiteindelijk zeven aanvragers van een initieel door de selectiecommissie ongunstig beoordeelde projectvoorstellen op ingegaan.

Naast de twintig tijdelijke projecten die de selectiecommissie initieel positief adviseerde worden zo nog zeven tijdelijke projecten toegevoegd aan deze rangschikking. Dit leidt tot

27 tijdelijke projecten, waarvan twaalf in het basisonderwijs en vijftien in het secundair onderwijs.

Zoals bepaald in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 zijn deze tijdelijke projecten voldoende regionaal gespreid. Voormeld artikel stelt dat er minstens in elke Vlaamse provincie een tijdelijk project georganiseerd wordt en dat er drie kunnen georganiseerd worden in Nederlandstalige scholen in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad.

In het basisonderwijs is de spreiding als volgt: vijf tijdelijke projecten in Brussel, twee in Antwerpen, twee in Oost-Vlaanderen, twee in West-Vlaanderen en één in Vlaams-Brabant. Aan deze twaalf tijdelijke projecten zullen in totaal 127 basisscholen participeren.

In het secundair onderwijs is de spreiding als volgt: drie in Brussel, vier in Antwerpen, vier in Oost-Vlaanderen, twee in West-Vlaanderen en twee in Limburg. Aan deze vijftien tijdelijke projecten zullen in totaal 89 secundaire scholen participeren.

Van de 27 tijdelijke projecten zullen er 22 maatregelen uitrollen die een of meer afwijkingen van de regelgeving vergen en zijn er 5 projecten waarvoor geen afwijking nodig is (één in het basisonderwijs en vier in het secundair onderwijs).

Het betreft hoofdzakelijk afwijkingen in functie van de schoolorganisatie en de aanwending van omkadering. In beperkte mate zijn er ook afwijkingen op de personeelsregelgeving vereist voor een aantal tijdelijke projecten.

Het besluit van de Vlaamse Regering legt tenslotte ook de evaluatie vast van de tijdelijke projecten, zoals voorzien in het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs. Die evaluatie zal gebeuren door een expertenpanel dat bestaat uit afgevaardigden van de overheid, de administratie, de onderwijsinspectie, de sociale partners en wetenschappelijke experts.

De tijdelijke projecten kunnen van start gaan vanaf 1 september 2022, maar de afwijkingen van de regelgeving treden pas in werking vanaf het ogenblik dat de Vlaamse Regering dit besluit bekrachtigt na de stemming ervan in de plenaire zitting van het Vlaams parlement.

Hierdoor kunnen de betrokken schoolbesturen en scholen binnen een rechtszeker kader aan de slag gaan, waarbij zowel aan de betrokken leerlingen als aan de betrokken personeelsleden de nodige rechtszekerheid wordt geboden.

De start vanaf 1 september 2022 geeft de schoolbesturen en scholen wel al de tijd om de nodige voorbereidingen te treffen en afspraken te maken betreffende de implementatie van hun acties en maatregelen vanaf het schooljaar 2023-2024.

3. Totstandkomingprocedure

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd op 9 januari 2023 voor advies voorgelegd aan de strategische adviesraden Vlor en Serv.

De adviezen van de strategische raden Vlor op van 13 januari 2023 en Serv op 30 januari 2023 vergen geen aanpassingen van het ontwerp van besluit.

Het ontwerp van besluit werd op 24 januari met de sociale partners onderhandeld in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs.

Deze onderhandelingen werden afgesloten met een gedeeltelijk akkoord, waarbij de vertegenwoordigers van de inrichtende machten een akkoord geven en de vakorganisaties een niet-akkoord.

Ingevolge de onderhandelingen werden enkele beperkte technische wijzigingen aangebracht in het ontwerp van besluit.

Naar aanleiding van deze onderhandelingen geven de vertegenwoordigers van de inrichtende machten een protocol van akkoord en geven de vakorganisaties een protocol van niet-akkoord.

De vakorganisaties formuleren allen bedenkingen bij de selectieprocedure en vinden het van weinig respect getuigen dat er naast de twintig projecten die de selectiecommissie gunstig adviseerde nog zeven bijkomende projecten tot de uiteindelijke selectie behoren.

Er moet op worden gewezen dat de selectiecommissie als opdracht had om aan de bevoegde minister voor onderwijs een advies uit te brengen over de ingediende projectvoorstellen. De minister bevoegd voor onderwijs heeft dit advies gevolgd wat de gunstig geadviseerde projectvoorstellen betrof en daarbij aan de Vlaamse Regering ook voorgesteld om toch nog zeven bijkomende projecten die de commissie een ongunstig advies gaf op te nemen, omdat hun maatregelen wel degelijk aan de vooropgestelde doelstellingen voldeden. Aan de projecten met budgettaire impact werd dan ook de vraag gesteld om de maatregelen met budgettaire impact te laten vallen of aan te passen. Daarnaast werd ook aan de projecten zonder protocol gevraagd om hun projectvoorstel in het lokaal onderhandelingscomité te bespreken en het protocol te bezorgen. Daar zijn uiteindelijk zeven aanvragers van een initieel door de selectiecommissie ongunstig beoordeelde projectvoorstellen op ingegaan.

Als tweede algemene bedenking wijzen de vakorganisaties op het feit dat er in een aantal projecten een protocol van niet-akkoord is afgesloten in het bevoegde lokaal onderhandelingscomité en dat dit betekent dat het project niet zal gedragen worden door het personeel van de deelnemende scholen.

Er moet op worden gewezen dat een protocol van niet-akkoord niet de facto inhoudt dat het projectvoorstel moet afgewezen worden. Zoals het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs aangeeft, vormen de afgesloten protocollen een aspect waarmee de Vlaamse Regering bij de goedkeuring van de projecten rekening kan houden.

Tenslotte hebben ACOD en COC nog een aantal bedenkingen bij een aantal specifieke afwijkingen op de regelgeving die zijn opgenomen in het ontwerp van besluit.

ACOD merkt op dat er een afwijking wordt toegestaan op de Codex Hoger Onderwijs en stelt dat dit niet kan volgens het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs omdat dit decreet niet van toepassing is op instellingen van het hoger onderwijs.

Ook COC formuleert eenzelfde bedenking bij de toegestane afwijking op de Codex Hoger Onderwijs.

Het decreet van 9 december 2005 is inderdaad niet van toepassing op het hoger onderwijs, maar er is aan de Vlaamse Regering toegelicht dat de toegestane afwijking een afwijking betreft op de organisatie van het principe van de leraar-in-opleiding (LIO), zijnde het praktijkgedeelte dat een student van de lerarenopleiding opneemt. Vermits dit praktijkgedeelte de facto in het onderwijsniveau plaatsvindt waar de student een opdracht opneemt in de vorm van een LIO-baan, was de Vlaamse Regering van mening dat deze afwijking wel degelijk gerechtvaardigd is. De afwijking grijpt immers niet in op de organisatie van een instelling van het hoger onderwijs, noch op het personeel van zo'n instelling.

COC is van mening dat de afwijking op de organisatie van lestijden levensbeschouwelijk onderricht in het basisonderwijs, waarbij een deelnemende school aan 1 van de twee lestijden levensbeschouwelijk onderricht een andere invulling kan geven, een budgettaire impact heeft omdat zo middelen worden afgewend.

Deze mening wordt niet gevolgd omdat de school de twee toegekende lestijden wel degelijk zal aanwenden. Van de twee lestijden zal immers een lestijd ingericht blijven als levensbeschouwelijk onderricht en zal de andere lestijd een andere invulling krijgen. Beide lestijden blijven zo aangewend door onderwijzend personeel en geven dus geen budgettaire meerkost.

Tenslotte stelt COC ook vragen bij de afwijking die toestaat dat een secundaire school meer dan 3% van haar pakket uren-leraar inricht in de vorm van bijzondere pedagogische taken BPT en dit zonder akkoord van het lokaal onderhandelingscomité van de school.

Hier moet op het feit worden gewezen dat het al eerder vermelde decreet van 9 december 2005 afwijkingen op de regelgeving toestaat en dat dit dan ook het kader is waarbinnen een tijdelijk project bepaalde maatregelen kan uitproberen. Als op voorhand elke afwijking zou worden afgewezen omdat een van de sociale partners twijfels heeft of ze wel het verwachte resultaat zullen geven, heeft een proeftuin weinig zin. Er wordt dan ook best afgewacht welke resultaten er zullen voortvloeien uit deze proeftuinen en wat de evaluatie van deze tijdelijke projecten zal opleveren voordat er conclusies worden getrokken over wat werkt of niet werkt.

Wijzigingen naar aanleiding van het advies van de Raad van State

In punt 4.2.1 van haar advies merkt de Raad van State op dat de afwijkingen op de regelgeving die de Vlaamse Regering toewijst in het kader van artikel 4, §2, tweede lid, van het decreet van 9 december 2005, moeten gemotiveerd worden in het kader van de doelstellingen die de basis vormen voor deze tijdelijke projecten. Om aan deze opmerking tegemoet te komen, is in artikel 7 bij elk van de afwijkingen een motivatie toegevoegd die bij de desbetreffende afwijking een link legt met de desbetreffende doelstelling(en) die zijn opgenomen in artikel 3 van dit besluit.

De Raad van State merkt in punt 4.2.2 van haar advies op dat in artikel 7, §1, 4° afwijkingen zijn opgenomen op een artikel uit de Codex Hoger Onderwijs en dat dit niet kan volgens het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs. Deze afwijking wordt daarom geschrapt in artikel 7 en eveneens in de bijlage 1 en 2. Met betrekking tot het desbetreffende artikel van de Codex Hoger Onderwijs is ondertussen een wijziging opgenomen in het voorontwerp van decreet tot uitvoering van maatregelen over het lerarenambt dat de Vlaamse Regering op 10 maart 2023 een eerste keer principieel heeft goedgekeurd (VR 2023 1003 DOC.0237/2TER en DOC. 0237/3TER en PV 2023/11 – punt 0021). Hierdoor zullen de tijdelijke projecten die een afwijking vragen op deze regelgeving in de praktijk vanaf 1 september 2023 toch hun geplande maatregelen kunnen doorvoeren.

In punt 4.3.1 en 4.3.2 merkt de Raad van State op dat in artikel 8 van het ontwerp van besluit aan de inspectie en het expertenpanel de bevoegdheid wordt gegeven te beslissen over bijsturing of stopzetting van een tijdelijk project. Dergelijke bevoegdheden vinden volgens de Raad van State geen rechtsgrond in het decreet van 9 december 2005, noch in andere decreten.

In artikel 8 wordt daarom ingeschreven dat het expertenpanel niet beslist tot bijsturing of stopzetting van een tijdelijk project, maar dat het expertenpanel daartoe een voorstel indient bij de Vlaamse Regering die conform het decreet van 9 december 2005 bevoegd is om dergelijke beslissing te nemen.

Tenslotte heeft de Raad van State bemerkingen t.a.v. de ingangsdata in artikel 11. In eerste instantie stelt de Raad van State dat artikel 8 niet retroactief in werking kan treden omdat dit verplichtingen oplegt aan de betrokken scholen voordat hun project daadwerkelijk van start kan gaan. De ingangsdatum van dit artikel wordt dan ook aangepast.

Ook de retroactiviteit van artikel 9 wordt door de Raad van State in vraag gesteld als die zou inhouden dat scholen met betrekking tot de interne evaluatie van hun project al een nul- of startmoment zouden moeten opmaken voordat het project daadwerkelijk van start kan gaan. Deze retroactiviteit wordt behouden. Het is immers logisch dat er pas sprake kan zijn van een nul- of startmoment op het ogenblik dat een tijdelijk project daadwerkelijk aan de slag kan gaan. Voor de tijdelijke projecten die geen afwijking op de regelgeving nodig hebben en die al aan de slag zijn, betekent dit dus dat zij hun nul- of startmoment al hebben vastgelegd. Het maken van een interne evaluatie van een tijdelijk project die steunt op een vastgelegd nul- of startmoment was trouwens een van de criteria bij het indienen van een projectvoorstel. De geselecteerde tijdelijke projecten zijn hier dus al van op de hoogte.

De Raad van State formuleert ook bedenkingen bij de formulering om het artikel 7 dat de afwijkingen op de regelgeving bevat te laten in werking treden op de dag dat het bekrachtigingsdecreet, nadat het is goedgekeurd door het parlement, wordt bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering. Volgens de Raad van State geeft dit niet voldoende rechtszekerheid voor de betrokken rechthebbenden omdat voor hen niet duidelijk zal zijn wanneer het decreet dan effectief bekrachtigd en afgekondigd zal zijn. De Raad van State stelt voor om een gebruikelijke termijn van inwerkingtreding te overwegen. Ze stelt echter ook een alternatief voor, nl om het besluit, nadat het definitief is goedgekeurd en afgekondigd door de Vlaamse Regering, reeds bekend te maken voordat dit wordt bekrachtigd door het Vlaams Parlement. Dit weliswaar op voorwaarde dat het besluit tijdens de bekrachtigingsprocedure niet wordt gewijzigd in het Vlaams Parlement. Op deze wijze kunnen de rechtszoekenden er dan al kennis van kunnen nemen,

De Vlaamse Regering heeft beslist om dit alternatief toe te passen en de ingangsdatum dus te behouden zoals opgenomen in voorliggend ontwerp van besluit en het besluit na goedkeuring door de regering ook daadwerkelijk al te bezorgen aan de geselecteerde projecten.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel legt een aantal definities vast van begrippen in functie van toepassing van het besluit.

Artikel 2

Dit artikel bakt het toepassingsgebied voor de tijdelijke projecten af.

De tijdelijke projecten zijn van toepassing op schoolbesturen en scholen van het basis- en secundair onderwijs en op de door de overheid gefinancierde en gesubsidieerde personeelsleden van die schoolbesturen en scholen.

Artikel 3

Dit artikel herneemt de doelstellingen, domeinen en knelpunten die al eerder zijn vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 over de selectie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van een herwaardering van het lerarenambt.

Voor de organisatie van de tijdelijke projecten staan twee doelstellingen centraal: het terugdringen van het lerarentekort enerzijds en het herwaarderen van het beroep van leraar anderzijds.

De realisatie van deze doelstellingen moet plaatsvinden binnen twee domeinen van de onderwijsorganisatie: de schoolorganisatie en het human resources beleid van de school of scholen en daarbij moet minstens een antwoord gezocht worden op minstens een de volgende knelpunten:

- het aantrekken van leraren, het terugdringen van de uitstroom van leraren en het terugdringen van het ziekteverzuim van leraren, en dit door het voeren van een doektreffend personeelsbeleid;
- het aantrekkelijk maken van de loopbaan van de leraar door bijsturingen aan de schoolorganisatie.

Om dit te bereiken kan in een tijdelijk project afgeweken worden van de onderwijsregelgeving en dit binnen de klijtlijnen die daarvoor zijn vastgelegd in artikel 4 van het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs.

Artikel 4 tot en met 6

Artikel 4, 5 en 6 leggen de geselecteerde projecten vast voor het basis- en secundair onderwijs.

Artikel 4 bevat het voorstel om 27 tijdelijke projecten te organiseren, waarvan 12 in het basisonderwijs en 15 in het secundair onderwijs.

Deze 27 tijdelijke projecten voldoen ook aan de voorwaarden betreffende regionale spreiding en diversiteit zoals vastgelegd in voormeld besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022.. In artikel 4 van dat besluit is bepaald dat er minstens in elke Vlaamse provincie een tijdelijk project georganiseerd wordt en dat er drie kunnen georganiseerd worden in Nederlandstalige scholen in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad.

In artikel 5 worden de twaalf tijdelijke projecten in het basisonderwijs opgesomd. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van deze projecten met daarin de nodige gegevens van de deelnemers, de beschrijving van het project, de acties, het resultaat van het lokaal overleg en waar nodig de afwijkingen van de regelgeving.

De regionale spreiding is als volgt: vijf tijdelijke projecten in Brussel, twee in Antwerpen, twee in Oost-Vlaanderen, twee in West-Vlaanderen en één in Vlaams-Brabant. Aan deze twaalf tijdelijke projecten zullen in totaal 129 basisscholen participeren.

In artikel 6 worden de vijftien tijdelijke projecten in het secundair onderwijs opgesomd. Ook hier is in bijlage 2 een overzicht van de projecten opgenomen met daarin de nodige gegevens van de deelnemers, de beschrijving van het project, de acties, het resultaat van het lokaal overleg en waar nodig de afwijkingen van de regelgeving.

De regionale spreiding is als volgt: drie in Brussel, vier in Antwerpen, vier in Oost-Vlaanderen, twee in West-Vlaanderen en twee in Limburg. Aan deze vijftien tijdelijke projecten zullen in totaal 89 secundaire scholen participeren.

Artikel 7

Artikel 7 somt de afwijkingen van de regelgeving op die tijdens de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 zullen gelden voor de tijdelijke projecten.

Het betreft hoofdzakelijk afwijkingen betreffende de schoolorganisatie en aanwending van omkadering. In beperkte mate zijn er ook afwijkingen op de personeelsregelgeving vereist voor een aantal tijdelijke projecten.

Het gaat om volgende afwijkingen:

1° Afwijkingen betreffende de schoolorganisatie en aanwending van de omkadering:

- vrije aanwending van omkadering of zgn. ontkleuring van lestijden, lesuren of uren-leraar en van punten;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen' en 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft het schoolbestuur de mogelijkheid om de toegekende lesomkadering optimaal aan te wenden in scholen met de grootste noden. Het geeft ruimte om de opdrachten van personeelsleden optimaal af te stemmen op die noden. Hiermee kunnen voldoende aantrekkelijke opdrachten op de markt worden

gezet voor nieuwe leraren en kunnen anderzijds de opdrachten van al in dienst zijnde leraren geoptimaliseerd worden en zo o.m. de werkdruk te reduceren.

- meer dan 20% van de vacante lestijden, lesuren of uren-leraar die omwille van het lerarentekort niet ingevuld raken, omzetten naar punten voor beleids- en ondersteunend personeel (basisonderwijs) of voor ondersteunend personeel (secundair onderwijs) of naar uren paramedische disciplines (buitengewoon onderwijs);
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen'. Dit geeft de school de nodige flexibiliteit om andere profielen (d.i. bv. een bachelor of master zonder lerarenopleiding) aan te trekken en in te schakelen in een ambt ter ondersteuning van de leerkrachten. Het geeft de betrokken personeelsleden met de andere profielen tijdens hun aanstelling ook de mogelijkheid om van nabij het lerarenberoep te leren kennen en zo extra motivatie te krijgen om een lerarenopleiding aan te vatten. De aanstelling in een ander ambt op basis van hun diplomaniveau zorgt er ook voor dat ze op basis van dat diplomaniveau kunnen bezoldigd worden, wat hun snelle uitstroom kan verhinderen.
- bij een vastgesteld lerarentekort vanaf 1 september kan het deel van de niet-vacante betrekking in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel waarvan de titularis voor het volledige schooljaar afwezig is omwille van een specifiek verlofstelsel worden omgezet in punten voor beleids- en ondersteunend personeel (basisonderwijs) of voor ondersteunend personeel (secundair onderwijs) of in uren paramedische disciplines (buitengewoon onderwijs), medisch, sociaal, psychologische en orthopedagogisch personeel:
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen'. Dit geeft de school de nodige flexibiliteit om andere profielen (d.i. bv. een bachelor of master zonder lerarenopleiding) aan te trekken en in te schakelen in een ambt ter ondersteuning van de leerkrachten. Het geeft de betrokken personeelsleden met de andere profielen tijdens hun aanstelling ook de mogelijkheid om van nabij het lerarenberoep te leren kennen en zo extra motivatie te krijgen om een lerarenopleiding aan te vatten. De aanstelling in een ander ambt op basis van hun diplomaniveau zorgt er ook voor dat ze op basis van dat diplomaniveau kunnen bezoldigd worden, wat hun snelle uitstroom kan verhinderen.
- onbeperkt overdragen van lestijden naar een andere school van hetzelfde schoolbestuur voor zover deze school deel uitmaakt van het tijdelijke project en dit over scholengemeenschappen heen;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen' en 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft het schoolbestuur de mogelijkheid om de haar toegekende lesomkadering optimaal aan te wenden in scholen met de grootste noden. Het geeft ruimte om de opdrachten van personeelsleden optimaal af te stemmen op die noden. Hiermee kunnen voldoende aantrekkelijke opdrachten op de markt worden gezet voor nieuwe leraren en kunnen anderzijds de opdrachten van al in dienst zijnde leraren geoptimaliseerd worden en zo o.m. de werkdruk te reduceren.
- onbeperkt lestijden overdragen naar een volgend schooljaar;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen' en 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft het

schoolbestuur de mogelijkheid om de toegekende lesomkadering optimaal aan te wenden in scholen met de grootste noden. Het geeft ruimte om de opdrachten van personeelsleden optimaal af te stemmen op die noden. Hiermee kunnen voldoende aantrekkelijke opdrachten op de markt worden gezet voor nieuwe leraren en kunnen anderzijds de opdrachten van al in dienst zijnde leraren geoptimaliseerd worden en zo o.m. de werkdruk te reduceren.

- flexibeler inzetten van uren-leraar voor voordrachtgevers;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen'. Dit geeft de school meer flexibiliteit om binnen het al bestaande systeem van de voordrachtgevers tijdelijk een extern iemand die toch de nodige expertise en deskundigheid heeft als voordrachtgever aan te trekken en in te schakelen voor de klas. Zo kan de school bij een tekort aan leraren er toch voor zorgen dat het onderwijs voor de leerlingen tijdelijk verzekerd is.
- aanpassing van de duur van een lesuur voor de leerlingen zonder dat dit impact heeft op de op de prestatienoemer van het personeelslid dat aangesteld is in het vak of de specialiteit dat aan dat lesuur is gekoppeld;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 2 'het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft de school de mogelijkheid om de werkdruk op haar personeelsleden te beperken door op een meer efficiënte wijze de onderwijstijd voor de leerlingen te benutten en anderzijds het betrokken personeel meer ruimte te bieden binnen hun lesopdracht voor hun kerntaken naast het lesgeven (overleg, professionalisering, evaluatie van de leerling, ...).
- meer dan drie procent van het aantal wekelijkse uren-leraar aanwenden voor uren die geen lesuren zijn en organiseren als bijzondere pedagogische taken zonder dat hiervoor een akkoord nodig is van het lokaal onderhandelingscomité;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen' en 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft het schoolbestuur de mogelijkheid om de haar toegekende lesomkadering optimaal aan te wenden in scholen met de grootste noden. Het geeft ruimte om de opdrachten van personeelsleden optimaal af te stemmen op die noden. Hiermee kunnen voldoende aantrekkelijke opdrachten op de markt worden gezet voor nieuwe leraren en kunnen anderzijds de opdrachten van al in dienst zijnde leraren geoptimaliseerd worden en zo o.m. de werkdruk te reduceren.
- organisatie van de lessen voor leerlingen op vier lesdagen i.p.v. op vijf lesdagen (basisonderwijs) of op minder dan 9 halve lesdagen (secundair onderwijs);
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit biedt de school de mogelijkheid om haar personeelsleden op een zelfde ogenblik en gedurende een volledige dag klasvrij te maken. Dit geeft hen dan de ruimte voor professionalisering, overleg, reflectie. .
- van de twee lestijden voor onderwijs in een erkende godsdienst kan één lestijd anders ingevuld worden;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen' en 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit geeft het schoolbestuur de mogelijkheid om de toegekende lesomkadering optimaal aan te wenden in scholen met de grootste noden. Het geeft ruimte om de opdrachten van personeelsleden optimaal af te stemmen op die noden. Hiermee kunnen voldoende aantrekkelijke opdrachten op de markt worden

gezet voor nieuwe leraren en kunnen anderzijds de opdrachten van al in dienst zijnde leraren geoptimaliseerd worden en zo o.m. de werkdruk te reduceren.

2° Afwijkingen betreffende het personeelsbeleid:

- in het kader van de schoolopdracht in het basisonderwijs de aanwezigheid van de personeelsleden op school ook vragen buiten de periode van normale aanwezigheid van de leerlingen (bv. voor een 38 uren opdracht op de school);
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit biedt de school de mogelijkheid om haar personeelsleden binnen hun schoolopdracht én op school de ruimte te bieden voor hun kerntaken naast het lesgeven (overleg, professionalisering, evaluatie van de leerling, . .).
- o
- beperken van de reffectatieverplichtingen tot het niveau van de school;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 1 'Het lerarentekort terugdringen'. Dit geeft de school de mogelijkheid om startende leerkrachten gedurende een volledig schooljaar werkzekerheid te garanderen en zo dus een snelle uitstroom tegen te gaan.
- in het kader van de reffectatieverplichtingen bij een aanstelling in een vacante of niet-vacante betrekking afwijken van de opgelegde volgorde en in de betrekking een tijdelijk personeelslid voor bepaalde duur kunnen aanstellen;
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit biedt de school de mogelijkheid om haar organisatie optimaal af te stemmen door opdrachten optimaal toe te wijzen aan haar personeelsleden.
- organisatie van meer dan 1 pedagogische studiedag per schooljaar in het secundair onderwijs.
 - o motivatie voor deze afwijking: link met doelstelling 2 'Het beroep van leraar herwaarderen'. Dit biedt de school extra mogelijkheden om alle leden of een deel van de leden van het schoolteam samen te brengen in het kader van professionalisering.

In de bijlage 1 en 2 wordt bij elk tijdelijk project aangegeven welke afwijkingen op de regelgeving effectief van kracht zijn voor de maatregelen die beoogd worden.

In de tweede paragraaf van dit artikel wordt vastgelegd dat als scholen gebruik maken van een afwijking van de regelgeving die een andere invulling geeft aan de omkadering (omzetten in punten of uren, vrije aanwending), dat de betrekkingen die via die afwijking worden opgericht niet in aanmerking komen voor vacantieverklaring en dat er geen affectatie, mutatie of vaste benoeming in mogelijk is. Hierdoor blijft de situatie die tijdens het tijdelijke project wordt gecreëerd tijdelijk van aard en worden geen verworven rechten gecreëerd t.a.v. betrekkingen in ambten die na de beëindiging van het tijdelijke project niet langer zouden kunnen in stand worden gehouden.

Artikel 8

Onder bepaalde omstandigheden kan aan een tijdelijke project worden gevraagd om maatregelen bij te sturen of om bepaalde maatregelen stop te zetten.

Dit kan gebeuren als het expertenpanel, dat de tijdelijke projecten opvolgt en evalueert (zie ook artikel 10 van het voorontwerp van besluit), vast stelt dat de doelstelling of doelstellingen die voor het tijdelijke project gelden niet nageleefd worden of als er vastgesteld wordt dat een tijdelijk project afwijkingen van de regelgeving hanteert waarvoor ze geen toestemming heeft gekregen.

Het expertenpanel bezorgt dan een voorstel tot bijsturing of stopzetting aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan dan op voorstel van het expertenpanel aan het

tijdelijke project vragen om dit binnen een redelijke termijn bij te sturen of zelfs deels of geheel stop te zetten. De vaststelling van deze redelijke termijn gebeurt op voorstel van het expertenpanel, dat daarbij alvast rekening houdt met de belangen van leerlingen en personeelsleden van de betrokken school of scholen.

Als het tijdelijke project de gevraagde bijsturingen niet toepast binnen de voorziene termijn, neemt de Vlaamse Regering de beslissing om het tijdelijke project stop te zetten. Bij dergelijke vroegtijdige stopzetting eindigen ook de toegestane afwijkingen van de regelgeving.

Artikel 9

Elk tijdelijk project zorgt voor een interne evaluatie van de maatregelen die ze nemen in functie van de gekozen doelstellingen. Hierbij wordt vertrokken van een duidelijk nul moment of een duidelijke startsituatie waaraan de resultaten van de genomen maatregelen kunnen getoetst worden.

Artikel 10

De tijdelijke projecten worden – conform het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs – opgevolgd en geëvalueerd door een expertenpanel dat bestaat uit afgevaardigden van de overheid, de administratie, de onderwijsinspectie, de sociale partners en wetenschappelijke experts.

Dit moet leiden tot een eindevaluatie van de tijdelijke projecten in het schooljaar 2024-2025.

Het resultaat van deze evaluatie vormt een rapport met beleidsbeslissingen over de wenselijkheid, de haalbaarheid en de budgettaire inpasbaarheid van wijzigingen in de regelgeving in functie van de knelpunten binnen de domeinen van de schoolorganisatie en het hr-beleid, zoals vastgelegd in artikel 3.

Dit rapport wordt aan de Vlaamse Regering bezorgd.

Artikel 11

De tijdelijke projecten vinden plaats gedurende drie schooljaren, nl. 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025.

De ingangsdatum vanaf 1 september 2022 laat schoolbesturen en scholen toe om in het kader van hun tijdelijk project al de nodige voorbereidingen te treffen voor die maatregelen die gepaard gaan met een afwijking van de regelgeving vanaf het ogenblik dat de Vlaamse Regering dit besluit bekrachtigt van de stemming ervan in de plenaire zitting van het Vlaams parlement. Daarnaast laat dit ook toe dat ze al de acties implementeren die geen afwijking van de regelgeving vergen.

De afwijkingen op de regelgeving gaan in vanaf het ogenblik dat de Vlaamse Regering dit besluit bekrachtigt na de stemming ervan in de plenaire zitting van het Vlaams parlement, zodat de betrokken schoolbesturen en scholen binnen een rechtszeker kader aan de slag kunnen.

Dit biedt zowel aan de betrokken leerlingen en personeelsleden de nodige rechtszekerheid.

Artikel 12

Dit artikel vergt geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

